

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี

ข้อเท็จจริง

๑. พรรคเกษตรเสรี ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นหนังสือลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ ว่า ทางพรรคได้จัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ (ตามรายงานการประชุม การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา) พร้อมกันนั้น ได้จัดส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม อบรมสัมมนาให้ความรู้แก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป สัญจร ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๔ ซึ่งจัดขึ้น ในตอนบ่ายวันเดียวกันแนบมาโดยถือเป็นการประชุมต่อเนื่องจากการประชุมใหญ่ เมื่อนายทะเบียน พรรคการเมืองตรวจสอบพบว่ามีข้อผิดพลาดหลายประการ จึงใช้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้หัวหน้าพรรคเกษตรเสรีชี้แจงและ ส่งเอกสารเพิ่มเติม เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๗ ข้อ ๖๘ ข้อ ๗๐ ข้อ ๗๒ หมวด ๑๒ ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๗

นอกจากนี้เพื่อยืนยันข้อเท็จจริง จึงได้มอบให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่พรรคมีสาขาตั้งอยู่ เรียกพยานบุคคลที่ปรากฏชื่อว่ามีมาประชุมที่จังหวัดนครราชสีมาชี้แจง หรือส่ง เอกสารมาประกอบการพิจารณา

สรุปผลจากชี้แจงของพรรค และการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ว่า

๑.๑) พรรคเกษตรเสรีชี้แจงโดยสรุปว่า ได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญในตอนเช้า และจัด อบรมสัมมนาในตอนบ่ายของวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ จริง แต่เนื่องจากมีผู้เข้าประชุมมาก จึงให้ สมาชิกลงลายมือชื่อเพียงครั้งเดียว โดยแจ้งให้ทราบว่าเป็นการประชุมใหญ่วิสามัญ และการอบรม สัมมนาด้วย

๑.๒) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา (ซึ่งเป็นจังหวัดที่จัดประชุม) และแม่ฮ่องสอน ร้อยเอ็ด ปทุมธานี และสงขลา ซึ่งเป็นที่ตั้งของสาขาพรรคเกษตรเสรี ลำดับที่ ๑ - ๔

ได้เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยืนยันว่าได้ทราบเรื่องการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรค หรือไม่ และได้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญ หรือไม่ ปรากฏว่าผู้อำนวยการการเลือกตั้งทั้งห้าจังหวัดได้รายงานข้อเท็จจริงทั้งหมดเป็นไปในแนวทางเดียวกันดังนี้

(๑) จังหวัดนครราชสีมา (ไม่มีสาขาพรรค)

ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่ใช่สมาชิกพรรค แต่ได้ลงลายมือชื่อจริง

(๒) สาขาแม่ฮ่องสอน

รายชื่อบุคคลที่เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา โดยส่วนใหญ่ไม่มีชื่อ-ที่อยู่ในทะเบียนบ้าน

(๓) สาขาร้อยเอ็ด

จากการสอบสวนคณะกรรมการสาขาพรรคพบว่า กรรมการบริหารพรรคนั้นๆ ระบุว่าไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคแต่เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบกลับพบว่ากรรมการดังกล่าวเป็นสมาชิกพรรค

จากรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกล่าวว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิก และไม่ได้เข้าร่วมอบรม

จากการตรวจสอบกรรมการพรรค บางท่านตอบว่า ไม่มีการจัดอบรม ไม่ใช่ลายมือชื่อของตนเอง หรือไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคและไม่ได้เข้าอบรมสัมมนา

(๔) สาขาปทุมธานี

กรรมการสาขาพรรค แจ้งว่า ไม่ทราบว่าเป็นการจัดประชุมใหญ่ ทราบแต่ว่ามีการสัมมนา ไม่เคยเป็นสมาชิกพรรคหรือกรรมการ และเห็นว่า น่าจะเป็นการแอบอ้างชื่อ ไม่รู้จักพรรค เกษตรเสรี หรือหัวหน้าพรรค

(๕) สาขาสงขลาแจ้งว่าไม่เคยเข้าร่วมและไม่เคยเป็นสมาชิกพรรค

คำให้การของผู้มีชื่อมาร่วมประชุมพรรคเกษตรเสรีตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่ละจังหวัดตรวจสอบสรุปได้ ดังนี้

(๑) พยานที่เรียกมาให้ปากคำส่วนใหญ่ ไม่ได้เป็นสมาชิกพรรค และไม่เคยสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง อีกทั้งไม่เคยทราบมาก่อนว่าตนเองเป็นสมาชิกพรรค หรือมีตำแหน่งเป็นกรรมการสาขาพรรค และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ของพรรคมาก่อน

(๒) กลุ่มบุคคลที่ลงชื่อเข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนา จากฐานข้อมูลการทะเบียน กรมการปกครอง ปรากฏว่าเป็นบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสถานที่ประชุมแทบทั้งสิ้น

(๓) เชื่อว่าน่าจะเป็นกรณีแอบอ้างเอาชื่อประชาชนไปเป็นสมาชิกพรรค กรรมการสาขาของพรรคเกษตรเสรี โดยที่เจ้าตัวไม่มีส่วนรู้เห็น และยินยอมแต่อย่างใด เพราะหลายคนได้ส่งหนังสือร้องเรียนว่าหัวหน้าพรรคเกษตรเสรี ได้แอบอ้างชื่อไปเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรคโดยส่งเอกสารมายืนยันด้วย

๒. นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่า

๒.๑) พรรคเกษตรเสรีไม่จัดการประชุมใหญ่พรรคตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๓

๒.๒) ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคเกษตรเสรี ถึงแม้ว่ามีสมาชิกบางคนได้รับเชิญ แต่เป็นการเชิญเข้าร่วมอบรมสัมมนาไม่ได้เป็นการเชิญเข้าประชุมใหญ่ของพรรคเกษตรเสรี

๒.๓) พรรคเกษตรเสรีได้นำเอาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาจากแต่ละสาขาพรรคมาแนบประกอบเป็นผู้เข้าประชุมใหญ่ โดยไม่ถูกต้อง (ตามข้อเท็จจริง ไม่มีการประชุมใหญ่ของสมาชิกสาขาพรรค)

๒.๔) ในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ นายณรงค์ศักดิ์ ตันศึกษา หัวหน้าพรรคได้มาเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองที่จัดโดยสำนักงานนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรุงเทพฯ ฯ จึงเป็นไปได้ที่จะไปจัดประชุมที่นครราชสีมา

นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ และขอให้พรรคชี้แจง

๓. นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาจากคำชี้แจงครั้งที่สองแล้วยังเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ นอกจากนี้ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคเกษตรเสรีต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๔ ว่า พรรคเกษตรเสรีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อเจ้าพนักงาน คือ การส่งชื่อบุคคล ๕ คน ที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคและมีได้เข้าประชุมใหญ่ของพรรคว่าเป็นผู้เข้าประชุมใหญ่

๔. หลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้อง ก็ได้พยายามติดต่อกับพรรคเกษตรเสรีหลายครั้งในเดือนพฤศจิกายน จนเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ หัวหน้าพรรค ได้ยื่นคำร้องขอคัดค้านข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง และวันที่ ๑๗ ธันวาคม ก็ได้ขอขยายเวลายื่นคำชี้แจงเพิ่มเติม ซึ่งศาลก็อนุญาตให้ แต่พรรคก็มีได้ส่งคำชี้แจงเพิ่มเติมอีกเลย ศาลจึงดำเนินการพิจารณาต่อไป

บทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๑. มาตรา ๒๕

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้วการดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง

(๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัญญิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(๔) การอื่นตามที่กำหนดในประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๒. มาตรา ๒๖

ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

๓. มาตรา ๓๓

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา ๓๐ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายในเวลาที่กำหนด การแก้ไขรายการที่ได้ประกาศไว้ตามมาตรา ๑๘ ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔. มาตรา ๖๕

พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ข้อพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง รวมทั้งรายงานแจ้งการประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ๒๕๕๓ พร้อมกับการจัดประชุมอบรมสัมมนาในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔ และเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญประจำปี ๒๕๕๔ มีในลักษณะการประชุมสัญจรไปที่วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่สำนักงานของพรรคอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี โดยรายงานอันมีสาระสำคัญว่า มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ด้วยนั้นมีข้อความสับสนมากกว่ามีการประชุมใหญ่ หรือการอบรมสัมมนากันแน่ เพราะส่งรายชื่อผู้เข้าประชุมเพียงชุดเดียว โดยมีชื่อผู้เข้าประชุมจากสาขาพรรคในจังหวัดต่างๆ รวม ๕ จังหวัด ยาวหลายหน้ากระดาษด้วย อนึ่งในคำร้องนายทะเบียนพรรคการเมืองได้แจ้งถึงการที่ขอให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งในจังหวัดที่เกี่ยวข้องช่วยตรวจสอบว่า ผู้ที่มีชื่อเข้าประชุมใหญ่นั้น มีตัวตนหรือไม่ เป็นสมาชิกพรรคหรือไม่ มาประชุมจริงหรือไม่ จากนั้นได้นำคำรายงานของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดเหล่านั้นมาสรุปเสนอด้วย ทำให้เป็นคำร้องที่สับสนและยืดยาวถึง ๑๕ หน้า

ส่วนเอกสารของพรรคเกษตรเสรีที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๔ ได้แนบรายงานกำหนดการประชุมและรายนามผู้เข้าประชุมที่สับสนมากจนกระทั่งนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องขอให้ชี้แจงเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และพรรคได้ชี้แจงตอบ เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยยอมรับว่ามี การพิมพ์ผิดพลาดแต่ยืนยันรายชื่อผู้เข้าประชุมตามเดิม

เมื่อพิจารณาจากเอกสารในสำนวนแล้วเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีบริหารงานหละหลวมไม่มีระบบงาน และบุคลากร การติดต่อสื่อสารก็ไม่สะดวก ในส่วนที่เป็นปัญหาที่สำคัญ คือ บัญชีรายชื่อสมาชิกพรรคที่มีชื่ออุปภิเศกว่ามิได้เป็นสมาชิกพรรค ภูมิลำเนาภิเศกผิดพลาด การประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ก็ไปปะปนกับการประชุมอบรมสัมมนา จนไม่สามารถแยกออกได้ว่าใครเข้าร่วมประชุมใหญ่บ้าง ครบถ้วนตามระเบียบของพรรคหรือไม่ ส่วนรายชื่อผู้เข้าประชุมที่แยกลงนามว่ามาจากจังหวัดต่างๆ ที่พรรคมีสาขาอยู่ ๔ จังหวัด กับจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นสถานที่ประชุมใหญ่ครั้งนี้ ทั้งที่มีได้มีสาขาพรรค มีความสับสน เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดทั้ง ๕ จังหวัด ติดตามสอบถามก็ได้ความตรงกันว่า ผู้มีชื่อมาประชุมที่นครราชสีมา นั้นจำนวนหนึ่งมิได้เป็นสมาชิกพรรคและมีได้มาประชุมและไม่เคยเกี่ยวข้องกับพรรค เป็นการถูกแอบอ้างชื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ยื่นร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเวลาต่อมาว่า พรรคเกษตรเสรีแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

อนึ่ง มีข้อพิงสังเกตว่า หลังจากที่นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ แล้ว นายทะเบียนก็มีได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าพรรคเกษตรเสรีได้ส่งรายงานการดำเนินกิจการประจำปีปฏิทิน ๒๕๕๔ (ตามมาตรา ๓๕) และการทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการเลือกตั้งในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๔ (ตามมาตรา ๖๒) ด้วยหรือไม่ เพราะทั้ง ๒ กรณีก็เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้เช่นเดียวกัน แต่จะชัดเจนกว่าการตรวจสอบการจัดประชุมใหญ่พรรคเสียอีก

นอกจากนี้พิจารณาว่า กรณีนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (เช่น มีการประชุมหรือไม่ ใครเข้าประชุมบ้าง ถูกต้องครบถ้วนตามข้อบังคับหรือไม่ ฯลฯ) ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่ควรจะต้องรับผิดชอบไต่สวน ตรวจสอบ แต่เป็นเรื่องระหว่างนายทะเบียนพรรคการเมืองกับหัวหน้าพรรคการเมืองนั้นๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการเลือกตั้ง จะวินิจฉัยชี้ขาดเสียก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ก่อนจะส่งคำร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญให้วินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

คำวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั้งสองฝ่ายแล้วเห็นว่า คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองมีหลักฐานที่ชัดเจนและมีน้ำหนักมากกว่าคำชี้แจงของพรรคเกษตรเสรีที่มีต่อนายทะเบียน ทั้งคำคัดค้านข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่มีรายละเอียดแต่อย่างใด จึงเห็นว่าพรรคเกษตรเสรีจึงใจไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ให้ยุบพรรคได้

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคเกษตรเสรี

ศาสตราจารย์ ดร.อมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ